

7 клас

ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО. БУДОВА СЛОВА ТА СЛОВОТВІР

Пригадуємо вивчене

1. Які значущі частини слова ви знаєте? Сформулюйте їх визначення.
2. Пригадайте основні випадки чергування голосних і приголосних звуків.
3. Сформулюйте правила правопису голосних і приголосних у префіксах.

Послідовність розбору слова за будовою

- З'ясуйте, чи слово змінне. Якщо змінне, виділіть закінчення.
- Позначте основу.
- Доберіть спільнокореневі слова, виділіть корінь у поданому слові.
- Знайдіть префікси й суфікси.

Працюємо разом

11

I Прочитайте текст. Зробіть розбір за будовою виділених слів.

Чи відомо вам про штучний інтелект (ШІ) і його можливості? За його **допомогою** можемо зробити багато корисного й цікавого, але застосування ШІ може **чаїти** в собі **небезпеки**. Якщо штучний інтелект замінить людську працю автоматизованими процесами, зросте **безробіття**. Помилка в програмному забезпеченні, не усунена людиною, призведе до неможливості зупинки автоматизованого процесу на **виробництві**, і ми отримаємо **неякісний** продукт праці або ж станеться аварія. ШІ можуть використовувати й злочинці: уявіть собі ситуацію, коли втручання в різноманітні процеси внаслідок «зламу» програми стане причиною того, що **пристрої** вийдуть з-під контролю людини (*З інтернету*).

II «Я хочу сказати своє слово». Поділіться своїми міркуваннями щодо наслідків ситуації, описаної в останньому реченні тексту.

Працюємо разом

Спишіть. Поставте слова, що в дужках, у потрібній формі. Підкресліть букви, які означають звуки, що чергуються.

1. Парубок, постоявши біля (кінь), підійшов знову до (віз). 2. Людмилі стало до (біль) жаль хлопця. 3. У (кімнатка) було тихо й темнувато. 4. Кіт скоса поглядав на пташок, які про щось безтурботно цвірінькали у (стріха). 5. У кожному (рух) вбачалося щось вороже (Із тв. В. Винниченка).

Змініть подані слова так, щоб у них відбувалися чергування голосних та / або приголосних звуків.

Котити, мести, летіти, чекати, допомогти, школа, друг, шостий, сім, вухо, горіх.

Будьмо пильні до слова

Будьмо уважні!

Де припустилися помилки? Як правильно?

Цю станцію метро перейменовано на «Звіринецьку».

Працюємо в парах

I Від поданих іменників утворіть прикметники, використовуючи суфікс **-ськ-**. За потреби скористайтесь малюнком.

Француз
козак
Мекка
Золотоноша
ткач
чех
калмик
Рига

Сиваш
викладач
Нью-Йорк
Запоріжжя
кріпак
турок
Дрогобич
брат

II Поясніть, які зміни приголосних відбулися у словотворенні. У яких словах не відбулося змін приголосних?

! У цифровому додатку вміщено посилання на інтерактивну вправу «Зміни приголосних при творенні слів за допомогою суфікса **-ськ-**».

Повправляйтеся додатково.

Попрацюйте самостійно

15

Хто швидше? Запишіть подані слова у дві колонки: а) зі вставленою буквою с; б) зі вставленою буквою з.

..творив, ро..гін, бе..барвне, ..ховали, ро..сип, ..сипані,
..плющ, ..тьмяніле, вро..кид, ..постеріг, ро..кис, ..хвильо-
вано, ро..порядок, ..хил, ..поруджено, ..лякано, вро..тіч,
..фотографував, ..хвалили, ..чистили, ..шиєш.

Якщо ви правильно виконали завдання, з останніх букв записаних слів складеться прислів'я.

Перевірте себе!

с	з
створив	розгін
сховали	безбарвне
сплющ	розсип
стьмяніле	зсипані
спостеріг	вро..кид
схвильовано	ро..кис
схил	ро..порядок
споруджено	злякано
сфотографував	вро..тіч
схвалили	зчистили
	зшиєш
Вище голови не підскочиш.	

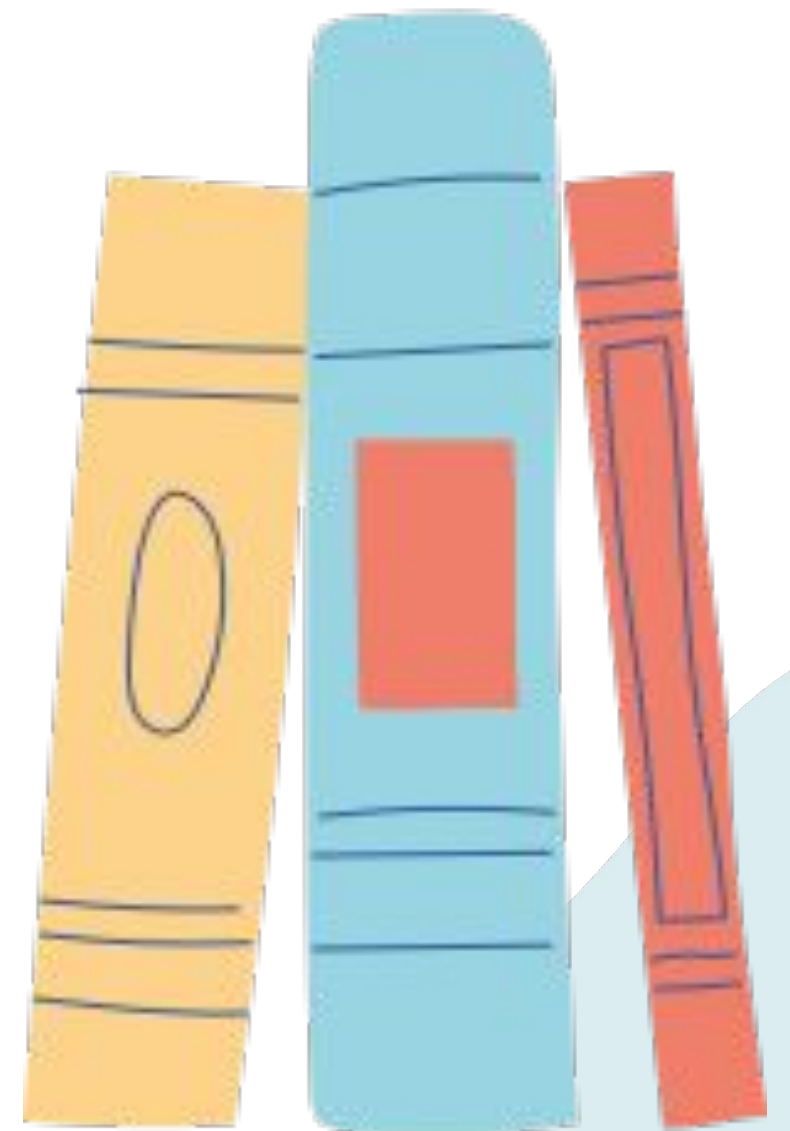

! У цифровому додатку вміщено посилання на інтерактивну вправу «Букви з, с у префіксах».
Повправляйтеся додатково.

Попрацюйте самостійно

17 Допишіть на початку кожного слова префікс *пре-* або *при-*.
Здійсніть взаємоперевірку робіт.

..гіркий, ..тягнути, ..мовити, ..сісти, ..чудовий, ..спо-
кійно, ..шкільний, ..милий, ..довго, ..робити, ..мудрість,
..морський, ..везти, ..гріти, ..кумедний.

Перевірте себе

Прегіркий, притягнути, примовити, присісти, пречудовий, преспокійно, пришкільний, премилый, предовго, приробити, премудрість, приморський, привезти, пригріти, прекумедний.

! У цифровому додатку вміщено посилання на інтерактивну вправу «Префікси пре-, при-, прі-». Повправляйтеся додатково.

Домашнє завдання

18

I Спишіть, уставляючи букви *е, и, і* в префіксах.

1. Пр..чудесно, пр..чудово розцвітай же, слово! (*П. Тичина*). 2. Пр..слухаючись до світу, їжачиха зупинилась, повела головою, а далі п..р..бігла вулицю, зашаруділа в бур'яні й п..р..бралася в наш город. 3. Ми всі пр..тихли й почули, як сумують крила вітряка. 4. Це пр..звисько пр..стало до коняки одразу. 5. Дощ пр..бив пр..дорожній пил (*Із тв. М. Стельмаха*).

II Виконайте усно синтаксичний розбір останнього речення.